

De melancholia hypochondriaca positiones ... / [Karl Joachim Freher].

Contributors

Freher, Karl Joachim, active 1677.
Universität Basel.

Publication/Creation

Basileae : Literis Jacobi Werenfelsii, [1677]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/htvchmd5>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

**wellcome
collection**

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

QVOD BENE VERTAT
 PRIMVS ILLE MEDICINÆ PARENS,
 INAVGVRALES

DE

MELANCHOLIA
 HYPOCHONDRIACA
 POSITIONES,

QVAS

AVTHORITATE ET CONSENSV
 AMPLISSIMORVM GRATIOSISSIMORVMQ.
 IN

CELEBERRIMO ANTIQVISSIMOQVE
 RAVRACORVM ATHENÆO

ASCLEPIADEÆ ARTIS PROCERVVM

PRO SVMMIS IN ARTE MEDICA HONORI-
 BVIS, PRIVILEGIIS ET INSIGNIBVS DO-
 CTORALIBVS CONSEQVENDIS

AMICA VENTILATIONE EXAMINANDAS
 PVBLICE PROPONIT

CAROLVS JOACHIMVS FREHERVS,
 NORINBERGENSIS.

AD DIEM VII. SEPTEMB. AN. MDC LXXVII.
 H. L. Q. C.

BASILEÆ LITERIS JACOBI WERENFELSII.

V I R O

NOBILISSIMO EXCELLENTISSIMO
EXPERIENTISSIMO

DN. PAVLO FREHERO,
MED. DOCT. EJVSDEMQVE COLLEGII,
QVOD APVD NORIBERG. FLORET P.T.
DECANO SPECTATISSIMO, ET AB O-
CTENNIO JAM SENIORI GRAVISSIMO,
PATRVO, PATRONO STUDIORVMQVE
SVORVM PROMOTORI ÆTERNVM CO-
LENDO.

Nec non

VIRIS ADMODVM REVERENDIS,
CLARISSIMIS.

DN. M. JOH. JACOBO VBELIO,
REFORM. OLIM QVÆ CHRISTO NORI-
BERGÆ COLLIGITVR, ECCLES. NVNC
BASIL. AD DIV. MART. PASTORI FIDE-
LISSIMO, MERITISSIMO, AGNATO, HO-
SPITI AC FAVTORI SVO OMNI HONO-
RIS CVLTV PROSEQVENDO.

DN. M. JOHANNI STRVBINO,
REFORMATI NORIBERGENSIVM COE-
TVS PASTORI VIGILANTISSIMO, FA-
CVNDISSIMO, AGNATO, PATRONO, MV-
SARVMQVE SVARVM MECOENATI, Æ-
VITERNVM OMNI CVLTVS ET AMICI-
TIÆ GENERE SVSPICIVNDO.

Positiones has inaugurales

In debitæ submissionis, obser-
vantiaë, gratitudinis Ami-
citiæque symbolum.

D. O.

CAROLVS JOACHIMVS FREHERVS.

Σὺν τῷ Θεῷ.

UANT A rationis, maximi illius à Deo, totius hujus universi conditoris, homini concessi doni, præstantia, quantaque dignitas sit, vel inde patefit; quod tùm solùm homines nos esse cognoscamus, cùm rationem intuemur nostram; quod illius tantùm ope Deum T. O. M. universaque ipsius in hoc mundi amphitheatro opera, considerare valeamus; quod & ipsum Poëtarum ille facilè Princeps scitè non minus quàm eleganter l. i. Metamorph. his expressit verbis:

*Pronaq, cum spectent animantia cœtera terram:
Os homini sublime dedit; cœlumq, tueri
fussit & erectos ad sidera tollere vultus.*

Quantum verò è contra rationis læsio miserandum præbeat spectaculum, vel illi sæpe sæpius testantur, qui vel furore correpti & corrupti, non aliis tantùm, verum sibimet etiam ipsis maxima affligunt damna, ut quid agant, ipsi nesciant: vel tristibus mœstisque & melancholicis intenti deliriis solitudinem quærentes, præ nimia sæpe anxietate vix spiritum ducere, clamare atque ejulare valent. Quæ ego omnia altius perpendens; de ultimo hoc horrido non minùs, quàm pertinaci malo, Melancholia scilicet, in præsentiarum pauca quædam, pro ingenij tenuitate, proferre constitui: cumque illam ipsam primarii artis Medicæ coryphæi duplicem fecerint, per essentiam unam, alteram per consensum, priore missâ, ad posterioris, & quidem quæ per hypochondriorum consensum fit, explicationem me accingo.

T H E S I S I.

U T autem ex nominis cognitione ad rem ipsam descendamus: vocatur Græcis Μελαγχολία ὑποχονδριακή Arabibus Mirachialis; Latinis Melancholia hypochondriaca, flatur-

tulenta vel flatuosa, Germanis die *Miltsüchtige Melancholen*; prima ad stultitiam tonsura, ab aliis opprobrium flagellumq; vocatur Medicorum; quod ob pertinacem humoris melancholici consistentiam curatio sæpe sat longè retardetur.

II.

Nominorum horum ratio non incommodè desumitur à causa antecedente, humore scilicet melancholico in hypochondriis stabulante, vocabulo postea in ipsum affectum translato; subjectoq; causæ antecedentis Hypochondriis scilicet, quæ ab Arabibus *Mirach*, & accidentibus supervenientibus, flatibus videlicet, quorum melancholia hæc alma solet esse mater.

III.

Melancholia Hypochondriaca delirium est periodicum sine febre, cum mœrore & tristitia, ex vaporibus melancholicis, (à melancholia præter. nat. in hypochondriis cumulata) elevatis, imaginationemq; & ratiocinationem depravantibus, ortum trahens.

IV.

Delirium voco Melancholiam Hypochondriacam; ut è numero morborum eam exturbem, cum delirium sit imaginationis pariter & ratiocinationis depravatæ symptoma: Periodicum, cum lucida nonnunquam habeant intervalla, vaporibus scilicet vel evacuatis, vel cerebro non communicatis: Sine febre est, cum timore & tristitia, ad differentiam reliquorum deliriorum, cum delirium sit vel cum febre; ut *Φαevίτης* & quod simplex appellatur delirium; vel sine febre, quorum unum est cum furore & audacia; ut mania, alterum cum mœrore & tristitia; ut Melancholia: Causam addo, (quo meliùs natura ipsius patefiat,) antecedentem, humorem scilicet melancholicum præter. nat. Subjectum ipsius Hypochondria, pariter & causam continentem, quæ vapores sunt ex vituperato demum humore orti, squaloreq; suo & impuritate spiritus animales turbantes.

V.

Cùm verò in omni affectu partis affectæ cognitio prima debeat esse atque primaria, consideratu hîc non erit injucunda pars recipiens, mandans, & viæ per quas. Recipiens pars vapores

pores, s. per consensum affecta, extra dubitationis aleam cerebrum est, principum illud facultatum domicilium, quarum nobilissimæ actiones hîc depravari liquido constat.

VI.

Cum verò melancholia, ut dictum, delirium sit cum metu & tristitia, & dum iracundia, (Fernelii hîc utor verbis,) doloribus, gaudio, metu, cæterisque animi perturbationibus concutimur, perspicuè atque insigniter cor in nobis opprimi atque gestire, animique perturbationes in corde fieri videamus, cor ab ipsius participatione non omnino exterminandum censeo; quod & quæ frequenter in hoc affectu accidunt cordis palpitaciones, manifestè demonstrant.

VII.

Pars mandans sunt Hypochondria, (ita dicta: quia sunt ὑπὸ τῶν χόνδρων, sub notharum costarum cartilaginibus,) quæ illam corporis complectuntur regionem, quæ est inter costas nothas & ad imum usque ventrem pergunt; partesque præcipuè in illis contentæ, quæ licet omnes in hoc casu affici possint, lienem tamen maximè, proprium utpote humoris melancholici conceptaculum, dein & quæ proximè circumcirca hærent viscera, partes affectas cõstituo, ut: ventriculum, pancreas & c. mesenterium, glandulasque in illo residentes, quæ, ut substantiæ sunt mollioris, ita faciliùs humorem imbibunt, imbibitum verò semel difficilior deponunt; cavitatem præterea illam, quam Divus ille Cous Sect. 7. aph. 54. inter ventriculum & septum constituit. Ventriculum tamen cùm Galeno lib. 3. de loc. affect. Dioclem insequente, partem primario laborantem non constituo, apparentibus etsi ut plurimum ventriculi debilitati signis; sed vitia aliarum partium hepatis, lienis & c. ipsi communicari, inferius ubi de causis hujus symptomatis agendum, demonstrabitur.

VIII.

Cum verò hypochondriorum hîc facta sit mentio; ad vias antequam accedamus, hanc subjungere liceat differentiam: hypochondriacæ videlicet passionis à Melancholia Hypochondriaca, illa latius patet quam hæc, siquidem hypochondria affici facile possunt, nec à dicto tamen sæpiùs humore.

IX.

Viæ per quas vapores dicti ex inferioribus ad superiores feruntur partes manifestæ, multorum etiam eruditissimorum hætenus torserunt ingenia, multiq̄ue multas assignarunt; sed qui cum Hippocrate, Galeno præcipuisq̄ue artis nostræ coryphæis facilem inferiorum cum superioribus per venas, arterias & nervos consensum, totiusq̄ue (dum vita fruitur,) corporis perspirabilitatem sana mentis trutina perpendet; illi citò citius hæc omnia manifestabuntur.

X.

Differentiæ à variis variæ traduntur: è quibus tres potissimum sequentes ad scopum facere videntur: 1. à loco affecto, 2. à causa, 3. à deliriorum varietate: ratione loci affecti alia est splenetica, alia uterina, alia mesenterica, hepatica &c. prout nunc hæc nunc alia pars magis laborat; ubi tamen vix fieri posse, quin malum hoc mox m. lieni, humoris utpote melancholici proprio stabulo communicetur, existimo. Ratione causarum ortum habet alia à bile præ. nat. vitellina, æruginosa &c. adusta, in atramq̄ue degenerante, quæ ferocior reliquis existere solet, alia à sanguine crasso & adusto, quæ mitior; alia à melancholia adusta.

XI.

Tertiam differentiam ipse monstrat Galenus loco supra citato: Melancholicos, inquit: (de Hypochondriacis verò ipsi sermo est:) ut nunquam deserit timor: ita eorum phantasmata præter naturam non semper eodem genere continentur; siquidem alius se testam factam putavit, atque idcirco obviantibus cedebat, ne collideretur. Alius, ne Atlas, qui mundum sustinere dicitur, gravatus sub tanto onere, illum à sese excuteret, atque ipse cum eo comminueretur, pertimescebat. Differunt porro inter se melancholici: nam omnes timent, mœrent, vitam damnant, odio habent homines, sed non omnes mori cupiunt. Quippe hoc ipsum nonnullis melancholiæ caput existit, quòd pertimescunt mortem. Sunt qui & mortem metuant & mortem sibi consciscant. Quibus ego inferius, ubi de causis deliriorum varietatis, (quas præstat, quam exempla plurima nosse,) agendum nobis erit, unum & item alterum adjiciam.

XII. Cau-

XII.

Causæ Melancholiæ Hypochondriacæ dividuntur in continentes, antecedentes & procatarcticas.

XIII.

Causa continens sunt vapores melancholici & impuri, ex hypochondriis elevati mentis arcem petentes, spirituum animalium officinam coinquinantes, mœroremque & tristitiam inibi inducentes.

XIV.

Quo verò vapores isti modo timorem & mœstítiam rationis sedi imprimere possint; abstrusum admodum est: Averrhoës vestigiisque ejus inhærentes, causam hujus timoris in frigiditatem & siccitatem humoris melancholici reponunt; tantumque ajunt: unum quemque habere audaciæ, quantum habet caloris: Cùm tamen humor melancholicus hoc in casu calidæ satis sit naturæ, quod hypochondriorum æstus manifestè testatur: frigiditatem tamen aliàs ad timorem inducendum facere, non negaverim: Non desunt etiam, qui in peculiarem humoris hujus vaporumque malitiam causam referunt.

XV.

Galenus in fine lib. 2. de sympt. caus. dum in colorem tenebricosum causam timoris rejicit, in hæc erumpit: Quod verò atrabilis rationalem animæ arcem occupans, timorem, mœstítiam, ac mortis expectationem inducat, nihil mirandum est, cum videamus in rebus externis nihil magis nos, quam tenebras ipsas perterrefacere. Si igitur quippiam tenebris simile rationali animæ parti circumfundatur, hominem semper timere, necesse est; ut qui timoris causam semper in corpore secumferat. Quæ verba si de spirituum animalium tenuitate, mobilitate atque puritate intelligantur, sicut tenebræ è contra impuritatem & obscuritatem denotant; optime rem exprimere videntur: Non ^{non} sufficit, ut copiosi tantùm sint spiritus, sed, ut & in primis & secundis qualitatibus optimè sint dispositi, requiritur: Sicut enim spirituum opticorum tenuitas & oculi requiritur perspicuitas ad videndum; ita & hic spiritus animales nisi puri atque tenues sint, actionibus illis principibus non commodè inserviunt; repræsentantur siquidem

dem ita objecta ratiocinationi per spiritus impuros ac imper-
spicuos, quemadmodum imagines per vitrum obscurum, qui
fit ut timor oriatur & tristitia: Ac etiamsi anima, quod objicit
Averrhoës: non videat illam obscuritatem, splendidi tamen
spiritus sub magis delectabili specie objecta offerunt, cum è con-
tra spiritus tetri, tristia rerum phantas mata animo repræsen-
tent.

XVI.

Ratio hinc deducitur cur melancholici tam solitudinum sint
amantes: cum scilicet per vaporum obscuritatem viscosita-
temq; spirituum illa alacritas extinguatur, hominum alacrio-
rum sese consortia fugiunt. Accedit & illud; quod nimis
suis intenti cogitationibus ex aliorum præsentia impediri se-
se autument.

XVII.

Succedit & hinc alia ratio: unde deliriorum istorum melan-
choliâ hac correptorum varietas, quæ certè profectò tanta est,
ut deliria hæcce vigilantium somnia verè dici mereantur, or-
tum trahat: Dum pistor quidam Ferrariensis (recensente id
Marc. Don. de Hist. Med. mirab. l. 2. c. 1.) se ex butyro compactum
affirmabat, nulloque pacto igni vel clibano appropinquare vo-
lebat, corporis colliquationem metuens: & Joh. Bapt. Mont.
consil. 23. reliquit: se vidisse quendam, qui totam mundi super-
ficiem, ex subtilissimo imaginabatur vitro, & subditos esse ser-
pentes; seque propterea in lecto, tanquam in insula, ne, si inde
egrederetur, frangeret vitrum incideretque in serpentes, conti-
nuit. Cujus rei causam aliqui in vaporum melancholico-
rum corporisque & naturæ varietatem referunt: Alii simile
quid iis, quod ebriis evenire scribunt, idque ex negotiorum an-
te tractatorum recordatione.

XVIII.

Omniū optimum simile Aristot. lib. de insomniis cap. 3. in
medium proferre videtur, dum sic: Quemadmodum in aqua
commota aut nulla effigies redditur, quæ appareat, aut reddi-
tur quidem, sed obscura & tortuosa; quiescente autem & sta-
gnante aqua, rei nativa imago apparet: ita dormientibus &
delirantibus idem evenit: dum enim vapores in arce cerebri
hinc inde errantes illius spiritus turbant, imaginum ibi series
vel

vel planè obliterantur, vel non nisi ab humanâ prorsûs mente aliena exhibentur; idque eo magis, quo vapores magis sunt impropportionati.

XIX.

Causa antecedens est humor melancholicus in partibus hypochondriorum dictis cumulatus, unde vapores ad cerebrum feruntur; quod cum non continuo fiat, delirium quoque perpetuum non est, sed per temporis quædam spatia, quæ lucida Medicis intervalla, rediens, sequentibus in signis diagnosticis symptomatibus ægrum affligit.

XX.

Humor tamen hic melancholicus minimè naturalis est, quarta massæ sanguineæ pars, sed præter naturalis; neque frigidus etiam est, sed multum de calore participat; non ob multas tantum partes salsas admixtas, sed quod ex aliis humoribus exustis, torrefactis ac moram hîc trahentibus, bile, puta, sanguine crasso, melancholia, vitium trahat; Ab aliis nomine atræ bilis veniens.

XXI.

Neque purus etiam & sincerus humor ille est, sed multis aliis, iisque vitiosis permixtus est humoribus, biliosis scilicet præcipuè & serosis, unde & lixivio cui sal, fœculentæ & exustæ aliæ partes permiscuntur optimè comparatur. Hinc & ab Hippocr. lib. 1. de morb. mulier. de Genitur. & lib. 4. de morb. *ὕδωρ* aqua nominatur, non aliam, ut doctissimi interpretes sentiunt, ob causam, quàm quod magna serosorum salforumque ipsi humori sit admixta copia. Unde facile patet ratio; cur melancholici plerumque sint sputatores, multum sudent, multumque sæpè secundum Hippocr. medicamentis hydragogis leventur; quamvis & alia, de inde dicenda causa restet.

XXII.

Aggregantur autem humores dicti ibidem ob lienis præcipuè, hepatis &c. vitia tum idiopathica, ut intemperies tum simplices, tum compositas, scirrhos, obstructions &c. ob quas materia stagnans copiosissimos ad cerebrum mittit flatus: tum sympathica; ut est præcipuè magna ventriculi hepatis & lienis antipraxia, ut in de ventriculo non rectè concoquente, visce-

ribus alimenta imperfecta attrahentibus, vitium primæ concoctionis non corrigatur in secunda.

XXIII.

Causas procatarticas omnes illas dico, quæ rerum non naturalium indecentem atque illegitimum præbent usum, ut sunt breviter: Aer crassus & nebulosus tum frigidus siccus, tum calidus siccus, regiones ac loca palustria, tempus anni autumnale. Alimenta crassa, cruda, concoctu difficilia & flatulenta, quæ breviter refert Gal. l. 3. de loc. aff. cap. 4. inter quæ magis nobis sunt usitata: caprinæ, bubulæ, taurinæ, hircinæ, leporinæque carnes, sale præcipuè & fumo induratæ, pisces in aquis stagnantibus degentes: caseus, ova indurata: brassica, legumina & maximè lentes; mox panis furfuraceus nec bene fermentatus, vina austera, crassa, nigraque cerevisia turbida nec defœcata &c. aliaque innumera crassiori duriori que substantia prædita.

XXIV.

Multum hinc quoque valet otium nimium, quod ut excrementa in corpore retineantur facit, unde variæ rursus obstructions &c. vita sedentaria, lucubrationibus præsertim accedentibus assiduis, hinc literati & vitam laboribus vacuum degentes, frequentius hoc corripiuntur malo, minus laboriosi: Evacuationes ut mensium hæmorrhoidum &c. suppressæ, unde sanguinis hoc modo retenti fit refluxus qui postmodum in humorem prædictum facile degenerat.

XXV.

Nec minus faciunt animi pathemata graviora & diuturniora, mœror præcipuè & tristitia, cogitatio ac meditatio rerum gravium vehemens, ob quas, spiritibus ad alia avocatis, coctiones debilitantur, humorumque inutilium inutilis fit proventus.

XXVI.

Signa diagnostica affectus hujus sunt plurima, non tamen omnia in omnibus contingunt; sed nunc plura nunc pauciora, pro affectus & partium affectarum gravitate & varietate. Pathognomonica sunt sequentia: Delirium periodicum animum excrucians, sine febre, fixa in rem falsa imaginatio, quam metus & tristitia, absque ulla tamen evidenti causâ comitantur. sec: Hipp. l. 6, aph. 23.

XXVII.

XXVII.

Affidentia sunt: Stomachus ut plurimum debilitatur, non affectu quidem (ut supra dictum) primario; sed à pravo potissimum quem per vasa recipit humore, & ab intercepta, per multas in vasis obstructions, caloris illius eventilatione; hinc ventriculus malè dispositus malè alimentum concoquit, quod vicissim in hypochondriis contentis visceribus communicatur: Hinc quia stomachi parietes tot humoribus crudis obducuntur, tot ructus & flatus: hinc materia illa sursum repens; os linguamque saliva replet, ut perpetuò exspuere cogantur; quæ tamen exspuitio frequens à causâ th. 20, allatâ non parum promovetur.

XXVIII.

Alvus obstructa frequenter illos torquet, vel ob humorum visciditatem intestinis adhærentium, vel à calore viscerum, excrementorum humiditates exsiccante. Æstus percipitur in hypochondriis maximus, ob humores in iis stagnantes fervidos & æstuosos. Nonnunquam etiam tensio, durities, & tumor ibi percipitur. Urinæ tenues quandoque, crassæ etiam quandoque: tenues sunt obvehementes urinæ viarum obstructions, ut urina quasi transcoletur, crassa ob crassorum salinorumque humorum admixtionem; tuncque substantia quasi laterum solutorum in fundo matulæ colligitur arenularum formam mentiens, quæ tamen materia potius est adusta, sanguinis quoddam rudimentum nacta, nunc, tanquam excrementum inutile, ad vias urinarias transmissa.

XXIX.

Cordis sæpius ægros affligit palpîtatio, ob vapores illud petentes, quos dum propulsare nititur, violentius solito movetur, tuncque omnino quasi de vita desperantes, auxilium anxie quærunt: Prout enim vapores elati, nunc hanc nunc illam partem feriunt, diversa quoque in iis producant symptomata, ut difficiliorem respirationem, sitim, dolorem capitis &c. Pulsatio quoque in sinistra hypochondriorum parte sæpe invadit; quæ ab obstructione ibidem decurrentis arteriæ cœliacæ pulsantis provenit, probeque à cordis palpitatione discernenda est, situ siquidem variat, illâ in sinistro hypochondrio, hâc infra papillam sinistram cruciante.

XXX.

Prognosis quod attinet, lethalis melancholia hypochondriaca ut plurimum non est, affectus utpote chronicus, curaturque, præcipue si inveteraverit, difficillimus; quod ob humoris pertinaciam, & in angustiis vitiis, quo minima medicamenti vis penetrat, hæsiōnem, benignioribus vix cedat, valentioribus verò sæpius exasperetur. Hæ morhoides apertæ, varices item præsentēs, juxta Hipocr. sect. 6. aph. II. it. sect. 6. aph. 21. bonum præbent signum. Alvum apertam, mensium fluxionem, urinas crassas adesse non contemnenda signa sunt restauratio- nis, cum hac ratione multi humores inutiles è corpore eliminentur.

XXXI.

Vertigo verò, diuturna cephalalgia & melancholia jam idiopathica facta, in epilepsiam, maniam, cæcitatem, imo & cerebro videlicet valde corrupto, in Apoplexiam degenerat, juxta Hipocr. mentem sect. 6. aph. 54. Licet nonnunquam ob humorum depravationem, deperdito jam nativo viscerum calore, in hydropem abeat.

XXXII.

Ad curam autem ipsam antequam accedamus; non superfluum sit & hoc considerare: Ne scilicet Medicus solus ægros hujusmodi accedat; sed etiam si aliis stipatus, probè ipsorum oculos, manus, pedes observet; cum multi etiam quieti, ecce subito furore quasi suo attoniti, præcipites sese dant, adstantiumque oculos involant.

XXXIII.

Curatio secundum indicationes, ad quas ceu ad Lydium illum lapidem, sapienti Medico semper respiciendum, instituitur: sunt verò tres Præservatoria à causa; Curatoria à morbo Vitalis à viribus deprompta.

XXXIV.

Hæc scilicet ratione obstructiones in hypochondriis aperiantur; humor peccans præparetur & evacuetur; vapores spirituum animalium officinam turbantes, intercipientur ac dissipentur; non omissis iis quæ tam capitis quam reliquorum viscerum in hypochondriis præsertim contentorum vires ac robur conservare valent.

XXXV. Sa-

XXXV.

Satisfaciendum verò hisce est, adhibito prudentis medici judicio, ex tribus nobilissimis instrumentis medicis, quibus hostem debellare valemus, Chirurgia scilicet, pharmacia, & Diæta.

XXXVI.

Ex chirurgia quidem omnium primo nobis sese offert Venæ sectio, si sanguinis adsit abundantia, præmissis tamen clystere emolliente & benigno; fiat verò illa in brachio dextro vel potius sinistro, hepatis vel lienis vitio magis urgente, in venâ post ligaturam maximè urgente, foramineque amplo, ut sanguini crassiori liberalior detur exitus, occurrente verò sanguine tenuiore mox claudatur: Vel in partibus inferioribus, cum sursum mittantur vapores, qui deorsum retrahendi, crassus etiam sanguis deorsum magis, quam sursum feratur, sicque intemperiei viscerum calidæ prospicitur, portio humoris vitiosi evacuetur, ut attenuantia postea & incidentia majorem præstent usum.

XXXVII.

Hæmorrhoidum tam internarum quam externarum aperationem plurimum hîc facere experientia testatur: Fiat verò illa vel sectione vel hirudinum decenti applicatione, & subsistentibus illis, vel etiam mensibus, Vena Saphæna pedis aperienda est. Cucurbitulæ quoque cum & sine scarificatione, non inutiles sunt scapulis applicatæ, materiæ intercipiendæ & à capite divertendæ gratia: Causticum etiam aliqui tibiæ inurunt sinistrae, ut ab humoribus ex cremenitiis lienem aliaque viscera repurgent.

XXXVIII.

Ex pharmacia sequentia depromantur: Lenientia, ut clysteres, ex radic. Alth. lilior. alb. &c. Herb. lupul. malv. parietar. mercur. &c. Sem. lin. fœnugr. &c. Ficub. in ser. lact. coct. additis electuariis & oleis mitioribus, ut: Viol. Chamæm. ante usum etiam V.S. administrantur.

XXXIX.

Ad præparantia dein accedendum; quæ humorem melancholicum attenuant & incidunt, ab obstructionibusque viscera liberant: quæ cum calidioris plerumque sint naturæ; admiscenda sunt, quæ calorem istorum, (humoris enim etiam calor

sæpe fat insignis est,) temperant: Obstructiones aperiunt sequentia; v.g.

℞ Rad. Aspar.

Acetos.

Gramin. ana. ℥j.

Fragor.

Liquirit. ana. ℥β.

Cort. med. Fraxini, ℥vj.

Tamar, ℥ij.

Herb. Cuscut.

Ceterach. ver.

Lingv. cerv.

Fumar, ana. mj.

Sem. Anis.

Fœnic.

Cucurb.

Melon, ana. ℥ij.

Flor. Barrag.

Bugloss.

Viol.

Genist. ana. pj.

F. Decoct. in q. s. ser. lact. ad ℥j. incolat. clar. & arom.

Spec. Aromat. ros.

Diamarg. frig. ana. ℥β.

Solv.

Syr. capill. Ven.

de Fumar. an. ℥jβ.

Cort. Citr. ℥j.

F. Apozema pro 4. dof. mat.

Vel profunt etiam juscula alterata Rad. s. aper. Aspar. cichor. borrag. bugloss. Herb. Cent. min. Fumar. &c. quibus non incommodè additur Crem. tart. ad ℥j. vel Spir. Vitr. gutt. aliquot. Conducunt quoque Vina medicata, eo maximè tempore, ubi caput non valdè tentatur vaporibus, v.g.

℞ Rad. s. aper. ana. ℥ijβ.

Bugloss. ℥ij.

Cort. Tamar.

Cappar. ana. ℥jβ.

Herb.

Herb. Beton.

Ceterach. ver. an. mj.

Cuscut.

Agrim. ana. mß.

Sumit. Cent. min.

Flor. borrag. ana. pij.

Sem. Anis. 3ij.

Pœon. excort. 3ß.

Incisa & contus. gr. mod. infundantur in vin. alb. unius an. ꝑ. iij. stent bene obturata, cujus 3iij. l. 3v. capiat prodosi manè jejunos. Externè conveniunt: Sacculi, cataplasmata, fofus, & linimenta ex convenienti parata materia.

X L.

Vbi de obstruentium verò metuitur caliditas sub vesperam sequenti v.g. ut atur Julepo refriger. intemperies viscerum corrigente & roborante

℞. Aqv. Borrag.

Bugloss. ana. 3j.

Syr. Citr.

Viol. ana. 3ß.

Spir. Vitr. q. s. ad grat. acid.

M. F. Julep. pro i. dosi.

Cui addim. potest Conf. ALK. 3j. vel, pro ditior. Ambr. gryf. gr. ij.

X L I.

Præparato ita humore ad ipsius evacuationem accedendum: evacuatur verò commodius per inferiora sec. aph. 9. s. 4. ubi formam liquidiorum magis convenire existimo, v.g.

℞. Rad Fœnic.

Graminis.

Fragor. ana. 3ß.

Herb. beton.

Meliss. ana. mjß.

Sem. Anis. 3iij.

Flor. borrag.

Viol. ana. pj.

Fol. Senn. dilig. mund. 3j.

Crem. tart. 3j.

F. Dec. in aq. font. q. s. colat. 3viiij.

divi-

dividantur in 2. part. æqv. in quar. i. solv.

Syr. ros. sol. simpl. ʒj.

M. F. Potio.

Cumque humor hic peccans majoris sit pertinaciæ, quàm ut unicâ purgatione eliminari possit, frequentius repetenda est purgatio, eaque non valentibus admodum medicamentis fiat, sed mitioribus, ut: quæ parantur ex Senna polypod. &c. hel-leboro etiam nigro, quibus & Jalappa &c. ob admixtum ferum addi potest.

XLII.

Nec vomitoria rejicienda censeo, si major circa ventriculum materiæ pars fluctuet, nihilque contra indicet, experientia siquidem comprobatum est, crassissimos sæpè hâc viâ evacuatos esse humores, ex mitioribus tamen materia illorum sit deprompta necesse est. Nec diureticis omnem vim adimo, cum supra dixerimus, magnam serosi humoris ipsi admixtam esse copiam; animadvertendum tamen, ut sæpiùs adhibeantur alvum ducentia medicamenta; ne crassiores relinquantur, tenuioribus evacuatis partibus.

XLIII.

Humore sic præparato & evacuato, quæ restant adhuc, obstructions tollendæ sunt, ubi varii varia tradunt, Chalybs tamen & quæ exinde optima parantur medicamenta, uno ferè omnium ore summè prædicatur, de quo videantur authores. Cum verò & obstructions tollentibus emollientia sint permiscenda, balnea aquæ tepidæ conveniunt, quibus solis victuque humido & boni succi, nullo alio adhibito præsidio multos se curasse testatur Gal. l. 3. de loco aff. c. 4. Ne verò ventriculo balnea illa noceant, ol. caryoph. nuc. mosch. &c. ille inungendus, nec ingrediatur æger illo die balneum, quo purgatio repetitur. Thermæ hic non profunt; quia dum nimis exsiccant viscera, humorem reddunt contumaciorem.

XLIV.

Commendatur etiam summè in hoc effectu serum lactis caprini, cujus ratione, & viscerum aperiuntur obstructions, & calida eorum emendatur intemperies, ante ejus verò usum æger purgetur, & post 7. dies rursus: Sumatur scilicet lac caprinum

vespertinum, quod serotius matutino, manè pulpæ Tamar. aliquid injiciatur, quæ bulliant simul super ignem, ut quod purissimum, separari possit, calideque exhibeatur eâ quantitate quæ ventriculi robori analogâ, incipiendo circiter ab ℥v. & ascendendo ad ℥vj. vel ultra, rursusque eodem modo descendendo, post partum sumat æger de pulvere aliquo digestivo. Si usum lactis æger respuat, ad acidularum usum veniendum, quæ eundem sæpè effectum optato obtingunt cursu, earum verò usu perdurante ventriculus sacculus, &c. muniendus. & ne nimis debilitentur viscera, de sequentibus v.g. tabellis sumendum.

℞. Spec. Aromat. ros.

Lætif. Gal. ana. ℥jss.

Diamb. ℥j.

Sacch. alb. in aq. borrag. sol. ℥iiij.

M. F. I. a. tabellæ.

XLV.

Interea verò dum hæc aguntur partes omnes roborantia minimè negligenda sunt: v.g. Cinamom. Nux mosch. Spec. dialacc. arom. ros. diaxyl. diamb. Troch. de cep. de Abf. Conf. Alkerm. &c. ex quibus varia, decenti indicationum habito respectu, pro ægri etiam lubitu, præscribi possunt; ut:

℞. Conserv. Flor. beton.

Anthos. ana. ℥vj.

Borag.

Buglos. ana. ℥iiij.

Condit. rad. calam. arom. ℥ss.

Cort. citr. ℥ij.

Ambr. gryf. gr. ij.

Syr. Citr.

de Stœchad. ana q. s.

M. F. Elect. moll. ad form. opiat. de qua

æger sæpiùs capiat magnit. nuc. mosch.

XLVI.

Hiscè omnibus non procedentibus, ægrum aliâ vincere astutiâ interdum convenit: Sic Alex. Trallianus virginem serpentem se devorasse putantem, serpentem in vase clam jussit poni, fœcesque super eam exernere, quâ etiam ratione serpentem se

deposuisse putantem, pristinae restituit sanitati. Eadem pariratione, si quid simile sibi imaginetur æger & nos procedamus, ut falsâ sic se positâ imaginatione facile redintegretur.

XLVII.

Ex fonte Diætatico, qui plurimum hic facit, sequentia conducibilia profero: In aëre degat æger temperato, ad humiditatem tamen inclinante, non crasso, nec caliginoso; sed lucido suaveque olente, si non natura tamen arte: ex conclavi omnes picturæ, aliæque res alienæ eliminantur, ne æger varietate objectorum commotus, fixiori, quam par est, in ea intentione feratur. Cibus exhibeatur concoctu facilis, moderatè corpus humectans, cui semper modicè carminantia adjicienda: Carnes sint elixæ, vel mediocriter assatæ, avicularum montanarum, gallinarum, caponum, vitulinæ etiam adhuc & agninæ carnes conceduntur, quibus ova forbilia accensenda; pisces improbantur, viscidam præsertim carnem & cutim habentes, saxatiles tamen, ut funduli, percæ, lucii, &c. conceduntur. Ex oleribus profunt spinachia, lactuca, Acetos. Aspar. lupul. cichor. borr. bugl. capp. Improbatur verò fructuum maxima pars, ut: fungi, tubera, extremitates quoque animalium, quia glutinosum & viscidum præbent alimentum, Lac quoque; sec. Hipp. s. saph. 64. quibus hypochondria elata sunt aut murmurantia malum. Potus sit vinum album, vel cerevisia clara lupuloque bene condita, vel decoct. ex rad. Gram. acetos. frag. cum passul. pauc. cinam. l. sem. Anis. Vinum hornum & cerevisia nondum defœcata cane pejus & angue fugiantur.

XLVIII.

Somnus, cum corpus animumque reficiat, moderatè concedendus, non tamen sit meridianus, siquidem cruditatibus generandis est aptissimus, nec mox ab assumpto cibo, si urgeat, per emulsiones & pediluvia provocandus. Exercitia corporis moderata per loca invidua & amœna, cum alimentorum distributionem promoveant, non sunt contemnenda, sint verò ante pastum, nec cibus illa statim excipiat.

XLIX.

Excreta omnia respondeant: alvus præsertim semper laxa fervetur, quæ si non sit, aperiatur l. clyster. l. in parato semper sint medi-

medicamenta, ut : syrupus aliquis magistralis, & alia, ne tædium unum idemque afferat, sitque v.g. seq.

℞. Fol. fenn. dilig. mund. ʒj.

Sem. Anis.

Crem. Tart. ana. ʒj.

Incisa & contusa indantur sacco & coq. cum prunor. dulc. suff. quant. invin. alb. & aq. ana. ꝑ℥. adde sacch. & Cinam. parum. de jure cum prunis aliquot capiantur cochlear. v. l. vj. Summopere etiam commendatur Terebinth. cypr. quæ avellanæ magnitudine tribus ante cibum horis sumenda, præterquam enim quod alvum subducit, obstructions aperit & abstergit. De Mensibus & hæmorrhoidibus jam dictum.

L.

Animi pathemata turbulentiora ut ira, metus, mœstitia fugiantur, in primis etiam solitudo: Animus è contra ad lætitiã erigatur blandis persuasionibus, jucundis conversationibus aliisque; interdum etiam ut objurgetur æger convenit, ut se errasse cognoscat.

Et hæc compendiosa quidem sed laboriosa Melancholiæ Hypochondriacæ est curatio: quam, cum ægri, laboris utpote hujus impatientes, difficulter sæpe sustineant, hinc raro quoque integræ planè restituntur sanitati.

DEO
TRIVNI
CORPORIS ANIMÆQVE
MEDICO
SIT
LAUS ET GLORIA
IN
SEMPITERNA SECVLA.

AD NOBILISSIMUM ET DOCTISSIMUM
DN. CAROLUM JOACHIMUM FREHERUM
NORIMBERGENSEM: MED. CANDID. DI-
GNISSIMUM, AGNATUM ET COM-
MENSALEM GRATISSIMUM, CUM DE
MELANCHOLIA HYPOCHONDRIACA
PRO SUMMIS IN MEDICINA DOCTO-
RIS HONORIBUS LEGITIME CONSE-
QUENDIS, PUBLICE DISPUTARET.

*Q*uid FREHERE juvat claro de stemmate natum,
Propria quem virtus nobilitare potest?
Tot Magni Celebresque Viri, tot Lumina Mundi
TE celebrant, fulges TV quoque luce tuâ,
Ut dubitem multum sterilis num nostra Thalia
Debeat in laudes versibus ire tuas,
Scilicet immenso teneras adspargere lymphas
Oceano, & Phæbo conciliare faces:
Ridiculus labor est, Medicis profectibus opto:
Cælitus adspiret Numinis aura Sacri!

Honoris & amoris τεκμήριον

JOH. JACOBVS VBELIVS,
S. Th. Administer.

F I N I S.